

سخن سردبیر

این روزها تیترو روزنامه‌ها و مجلات را که نگاه می‌کنی به جای یادآوری و گرامیداشت مناسبت‌های مهم و زیبایی چون "گرامیداشت روز جهانی زمین پاک (۲۲ آوریل)" که در سطح جهانی مورد توجه است، پر است از تیترهایی در زمینه لرزه‌خیز بودن پایتخت. این نکته معروف است که احساس ناامنی از خود ناامنی بدتر است و معمولاً انسان بدترین حالت‌ها را از وقایعی که اتفاق نیفتاده و در انتظار اتفاقش هست در ذهن خود مجسم می‌کند که این بیشترین فشارهای روحی روانی را در آدم ایجاد می‌کند. در این واقعیت شکی نیست که هنوز فرد یا افرادی اعم از دانشمند و یا رمال و پیش‌گو در جهان وجود ندارند که بتوانند زمان وقوع زمین‌لرزه را در جایی پیش‌بینی کند ولی با تکیه بر دانسته‌های علمی معتبر از دانش "لرزه‌خیزی و لرزه‌زمین‌ساخت" که شاخه‌ای از علوم زمین است، می‌توان مناطق لرزه‌خیز را که به‌طور معمول در ارتباط با گسل‌های جوان و فعال هستند جانمایی کرد و با داده‌هایی چون زمین‌لرزه‌های تاریخی و سده بیستم همراه با دانش دیرینه‌لرزه‌شناسی به زمان‌های برگشت فعالیت آنها آگاهی داد و راهکارهای مقابله با زمین‌لرزه را یادآور شد. کاری که دیگر کشورهای لرزه‌خیز جهان انجام دادند. وقتی دیدند از پس پیش‌بینی زمان وقوع زمین‌لرزه‌ها بر نمی‌آیند (که از هیچکس بر نمی‌آید)، آمدند به فکر "علاج واقعه را قبل از وقوع" افتادند و ساخت و سازها را آنقدر توان بخشیدند که حالا در زمین‌لرزه‌های با بزرگای بیش از ۷ هم آب از آب تکان نمی‌خورد و این رویداد حداکثر با تخریب چند سازه کهنه و زخمی شدن چند نفر فیصله پیدا می‌کند و بس. در رسانه‌ها شایعه شده بود که چینی‌ها با دستیابی و تکیه بر دانسته‌های زمان وقوع زمین‌لرزه را پیش‌بینی می‌کنند که می‌بینیم در زمین‌لرزه‌های اخیر چین عکس آن ثابت شد.

با این چند کلام می‌خواهیم بگوییم ما چاره‌ای جز پذیرش واقعیات نداریم و راهی جز برخورد عاقلانه، عالمانه، کارشناسانه و برنامه‌دارانه با مسائل و مشکلات علمی با مخاطرات طبیعی مانند زمین‌لرزه نداریم. ما باید افکار خرافه‌گویانه و غیر علمی را به دور اندازیم و با فرهنگ‌سازی با پدیده‌هایی چون فرسایش خاک و پی‌آمدهای حاصل از آن که در این مملکت بیداد می‌کند و رکورد دار جهانی است، مقابله نماییم. ما برای حفظ محیط زیست‌مان چاره‌ای جز رعایت کامل اصول زیست‌محیطی نداریم و همچنان که شاهد هستیم با بحران خطرناکی به نام آلودگی‌ها پس‌ماندها و زباله‌ها روبرو هستیم. ما روزانه میلیون‌ها متر مکعب گازهای گلخانه‌ای را روانه آسمان زیستگاه‌مان می‌نماییم بدون این که به این فکر باشیم که با پدیده‌ای به نام بالا رفتن درجه حرارت زمین و عواقب آن در آینده دست به گریبان خواهیم بود. ما باید از توان دانش‌آموخته‌ها مان در زمینه‌های علمی-فنی نهایت بهره‌گیری را نماییم تا از درجات بحران‌های حاصل از مخاطرات طبیعی حادث بر سرزمین‌مان چون زمین‌لرزه، سیل، فرسایش خاک، کوه رانش‌ها و ... بکاهیم. نه این که با دغدغه‌های فکر و روحی روانی ایجاد هیجان و دلهره نماییم. در این زمینه بد نیست یادآور شویم پزشکان امروزه سرچشمه بسیاری از بیماری‌های لاعلاج یا صعب‌العلاج این روزگار را به فشارهای روحی روانی نسبت می‌دهند. آیا بهتر نیست به جای اضطراب و نگرانی، در مردمان آرامش و آسودگی خیال ایجاد کنیم؟